

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος Συνδρομή τῆς : Ἐν Ἀθῆναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἡμέραις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθυντικῆς : Ὁδὸς Σταδίου, 6

24 Μαΐου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνης. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδὲ σελ. 308.

Θ'

Τὰ σχέδια τῆς Λουκίας.

Τὴν ἐπαύριον αὐγὴν, ἅμα ἐξυπνήσασα, ἡ Λουκία εἶδε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ τῇ ἐφάνησαν ὠραία καὶ τὰ δύο ὡς ἄλλοτε ἤκουσε τὰς ἀηδόνας, καὶ τῇ ἐφάνη τὸ ἄσμά των γλυκὺ, ὅσον οὐδέποτε. Μόλις εἶχεν ἀποκοιμισθῇ τὸ πρόγευμα, καὶ βῆμα σταθερὸν καὶ ἐσπευσμένον ἤκούσθη. Ἀκούσασα δὲ τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο βῆμα, ὑπερ ἡδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ μεταξὺ μυρίων, ἡ Λουκία ἠπόρησεν ὅτι συνησθάνη τὴν συγκίνησιν ἐκείνην, ἣν ἔλεγεν ὅτι εἶχεν αἰσθανθῇ ἡ Σπεράντσα, ὅτε ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ κήπῳ τὸ βῆμα τοῦ Βαττίστα τῆς.

Μετά τινας στιγμὰς εἰσῆλθεν ὁ ἱατρὸς Ἀντώνιος μειδιῶν ὡς συνήθως, προσηνὴς καὶ διαπνέων, οὕτως εἰπεῖν, ἀγαθότητα δι' ὅλων αὐτοῦ τῶν πόρων. Ἦτο κονιοσκεπής, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο διὰ τοῦτο ἀσχημότερος εἰς τὴν Λουκίαν, διότι ὁ κονιορτὸς ἐκεῖνος ἐμαρτύρει πόσῃν εἶχεν ἀνυπομονήσαν νὰ τὴν ἐπανίδῃ.

— Εἴσαθε πρότυπον ἀσθενούς, εἶπεν εἰσερχόμενος, καὶ πρέπει νὰ ἐκοιμηθῆτε λαμπρὰ, διὰ νὰ ἔχετε τὸσον ὠραίαν ὄψιν. Κυττάξετε πόσον εἰργάσθη διὰ σὰς σήμερον τὸ πρωῒ.

Καὶ κατέκλυσε τὴν κλίνην αὐτῆς δι' ἀγρίων ἀρωματικῶν φυτῶν.

— Αὐτὸ εἶνε θυμάρι, εἶπεν, αὐτὸ λεβάνδα, αὐτὸ ἀγριοῤῥοδὴ μοσχοδόλος, εὐωδεστέρα ἀπὸ τὸ καλλίτερον μυροπωλεῖον. Νὰ παραγγείλετε τὴν Χούτσιν νὰ σὰς κάμῃ σακάκια. Κανὲν μυρωδικὸν δὲν παραβάλλεται μ' αὐτό.

— Ὡ, εὐχαριστῶ! εἶπεν ἡ Λουκία. Τί εὐμορφὴ μυρωδιά! Αὐτὰ τὰ ἄνθη μοῦ ἐνθυμίζουσιν τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς πρασίνοὺς λόφους.

— Ἄν κάμετε ὅ,τι σὰς συμβουλεύω, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, θὰ σὰς χρησιμεύουν μίαν ἡμέραν, ὅταν θὰ ἦσθε μακρὰν, πολὺ μακρὰν, νὰ ἐνθυμῆσθε τὴν πτωχὴν μας Ριβιέραν.

— Μὴ μοῦ λέγετε νὰ φύγω, ἱατρέ! τόσον πολὺ ἠγάπησα αὐτὸ τὸ ἀσχημον παλαιόσπιτον, ὥστε θὰ προσπαθῶ νὰ πείσω τὸν πατέρα νὰ τ' ἀγοράσῃ, καὶ νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς ὠραίαν ἐξοχικὴν κατοικίαν. Θὰ λυπηθῆτε νὰ μὲ ἔχετε γείτονα;

Τὴν πονηρὰν δ' ἐκφράσιν τοῦ προσώπου τῆς διεδέχθη μειδιάμα, εἰς δ' ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος διὰ σοβαροῦ καὶ σχεδὸν μελαγχολικοῦ βλέμματός.

— Τώρα, ἱατρέ, ἐλάτε νὰ καθίσετε πλησίον μου, καὶ μὴ σὰς περάσῃ ἡ ἰδέα ὅτι ἡμπορεῖτε νὰ φύγετε πρὸ δύο ὥρων. Ἐχω τόσα πράγματα νὰ σὰς εἰπῶ, καὶ τόσα νὰ σὰς ἐρωτήσω.

Ὁ Ἀντώνιος ὑπήκουσε καὶ ἡ Λουκία τῷ εἶπε σοβαρευμένη.

— Ἡ Σπεράντσα μοῦ ὠμίλησε περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ Βαττίστα.

— Τὸ ἡξέρω καὶ χαίρω πολὺ. Τῆς ἐδώκατε θάρρος, καὶ φαίνεται τώρα πολὺ ὀλιγώτερον δυστυχής. Ἀνέγνωσα κ' ἐγὼ πρὸ ὀλίγου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀτυχοῦς Βαττίστα.

— Πρέπει νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, εἶπε ζωηρῶς ἡ Λουκία· εἰπέτε μου, τί πρέπει νὰ κάμωμεν; ὅ,τι μοῦ διηγήθη ἡ Σπεράντσα εἶνε ἀληθὲς βεβαίως; Ὁ Βαττίστας εἶνε καλὸς νέος;

— Ἐξαιρετός, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, di buona pasta, καθὼς λέγομεν ἡμεῖς οἱ Ἰταλοί. Τόσον ἥσυχος, τόσον ἀπλοῦς, ὥστε πολλάκις μὲ ἤλθεν ἀπορία, πῶς κόρη τόσον ζωηρά καὶ ἐξυπνὴ ὡς τὴν Σπεράντσαν ἠμπόρεσε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ μὲ τόσον πάθος. Ἀλλ' εἶνε τρέλλα, μοῦ φαίνεται, νὰ ἐκπληττεταί τις διὰ τοιαῦτα πράγματα. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ὅλη ἡ Βορδιγέρα τὸν ἐπαίνει, πράγμα παράδοξον. ἡξεῦρατε, εἰς μικράς πόλεις. Ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῶν πληροφοριῶν τῆς Σπεράντσας, δὲν δύναμαι νὰ σὰς τὴν ἐγγυηθῶ. Δὲν τὴν κατηγορῶ ὅτι ἐν γνώσει σὰς ἠπάτησεν—εἶνε ἀνίκανος νὰ τὸ κάμῃ—ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καὶ ἡ μητέρα τῆς καὶ ὁ Βαττίστας καὶ τὰ τρία δέκατα τῶν κατοίκων τῆς Βορδιγέρας ἔχουν περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἰδέας ἐσφαλμένας, τὰς ὁποίας εἶνε ἀδύνατον νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ τις. Ἐν πρώτοις πιστεύουν ὅλοι ἀδιστάτως, ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Βαττίστα, ἐγκαταλειφθεῖσα ἀπὸ τὸν σύζυγόν τῆς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς χήρα—καὶ χήραν τὴν ὀνομάζουν πραγματικῶς—καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἐπομένως ὡς υἱὸς χήρας. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐννοεῖ ἴσως ὁ νόμος, ἀλλὰ δὲν τὸ λέγει. Ἐπειτα φαντάζονται ὅλοι, ὅτι τὸ γράμμα τοῦ δημάρχου τῆς Βορδιγέρας, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνήγγελλεν εἰς τὸν Βαττίσταν ὅτι δὲν θὰ συναλαμβάνετο, ἀποτελεῖ ἐπίσημον τίτλον ὑπὲρ τοῦ Βαττίστα, διὰ τοῦ ὁποίου δύναται αὐ-

τὸν διάλογον ἐκείνον, οὐδὲν ἄλλο ἀντέταξεν εἰς τὴν ῥητορίαν τοῦ πατρὸς τῆς ἡ εὐλαβῆ μόνον σιωπῇ— τὸ ἀσφαλέστατον ἴσως μέσον πρὸς καταπαύσιν τῆς εὐερεθίστου εὐαισθησίας τοῦ βαρυνέτου. Δὲν ἔκρινε δ' ἐπίσης ἀναγκαῖον νὰ ἐπαυαλόβῃ τὴν δημηγορίαν τοῦ πατρὸς τῆς πρὸς τὸν ἱατρὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἤλαθε τὴν ἐπαύριον νὰ τῇ ἀναγγείλῃ φαιδρὸς ὅ,τι ἐκείνη πρὸ πολλοῦ ἀνυπομόνως περιέμενε, τοὔτεστι ὅτι εὗρήθῃ ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ Βαττίστα, ἀντὶ χιλίων τετρακοσίων φράγκων, καὶ ἦν ἔτοιμος ν' ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον εἰς Γένουαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λουκίας ἐξέφρασαν κάλλιον τῶν λόγων αὐτῆς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς, ὅτε παρέδωκεν αὕτη τὰ χρήματα εἰς τὸν ἱατρὸν ὅπως τὰ καταθέσῃ παρὰ τῷ ἐν Γενούῃ ἄγγλῳ προζένῳ. Ἦσαν εὐτυχεῖς ἀμφοτέροι ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ ἣν παρῆχον εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ὁ Σίρ Ἰωάννης αὐτὸς ἐχάρη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, λησμονήσας γενναίως πᾶσαν κυβερνήσιν καὶ πᾶσαν δημοτικὴν διοίκησιν.

[Ἐπταί συνίχη].

Ἐν τῇ «Κλειούτ» δημοσιεύεται ἀπὸ τινος χρόνου μελέτημα περισπούδατον περὶ Κερκύρας τοῦ κλεινοῦ Γερμανοῦ ἱστοριογράφου καὶ ποιητοῦ Φερδινάνδου Γρηγοροβίου. Τοῦ ὠραίου τούτου ἔργου μεταφερόμεν εἰς τὰς στήλας τῆς «Ἑστίας» τὸ Β' μέρος, τὸ καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ὡς ἰδίως περιγραφικόν, μεταφρασθὲν ὑπὸ τοῦ διδάκτορος κ. Σπ. Παπαγεωργίου.

Σ. τ. Δ.

ΚΕΡΚΥΡΑ

[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].

Ἡ Κέρκυρα, ἔχουσα πρόσωπον Ἰαννοῦ, βλέπει πρὸς τε Ἀνατολὰς καὶ πρὸς Δυσμᾶς. Ἐνεκα τῆς ἱστορικῆς ταύτης ἐπαφῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, δι' ἧς τὰ ὕδατα τοῦ Ἀδριατικοῦ μίσγονται τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰονίου, φυσικὸν φαίνεται, ὅτι τὰ ἐθνικὰ στοιχεῖα ἀμφοτέρων τῶν ἡμίστων τοῦ ἀρχαίου κόσμου πρὶν ἄλληλα εἰρηνικῶς ἐξακολουθοῦσιν ὑπάρχοντα. Ἐνθ' ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς ἐλληνικῆς χώρας ποικίλη σειρὰ ξένων λαῶν ἐγκατέστη, ἡ νῆσος αὕτη δὲν ἐπέιδεν εἰμὴ τὴν εἰς αὐτὴν μετανάστασιν τῶν ἰταλῶν νεαπολιτανῶν καὶ ἐνετῶν. Ἡ λατινικὴ φεουδαλικὴ ἀριστοκρατία ἐγένετο κυρία τῶν ἀρίστων γαιῶν τῆς Κερκύρας καὶ κατέστησε φόρον ὑποτελεῖς χωρικοὺς καὶ τὸ ἐγχώριον στοιχεῖον. Παρὰ τὴν βυζαντινὴν ἔσση ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία, ἐκείνην περιορίζουσα, κατ' ἀρχὰς μάλιστα πιέζουσα. Οἱ Ἀνδθαυοὶ εἶχον ἤδη ἰδρῶσιν ἐνταῦθα λατινικὴν ἀρχιεπισκοπὴν. τῷ δ' ἑλληνικῷ μητροπολίτῃ ἐπέτρεβαν μόνον τὸν τίτλον Πρωτοπαπᾶ. Ἡ ἐνετικὴ δημοκρατία ἐξηκολούθησε τὸ αὐτὸ, ἐφείδετο ὅμως μᾶλλον τῶν Ἰονίων, καὶ αἰέποτε ἐφήρμοσεν ἐν Ἀνατολῇ τὴν σωστικὴν τῶν κρατῶν ἀρχὴν τῆς ἀνοχῆς. Προνόμια ἐπροστάτευσεν τὴν ἐθνικότητα καὶ τὴν λατρίαν τῶν Ἰονίων καὶ ἐπέιδῃ ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἔμεινεν ἡ ἐπικρατοῦσα παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῶν νήσων, ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐπροστατεύθη παρ' αὐτῆς. Ἡ ἐκκλησία αὕτη μάλιστα ἐν ἔτει 1817 ἐπανάλαβε τὰ πρῶτα αὐτῆς δίκαια, ὡς

ἰόνιος τοῦ κράτους ἐκκλησία, ἡ δ' Ἰταλικὴ γλῶσσα μάλιστα τῷ 1852 ἐπαύσεν οὕσα ἐπίσημος. Ἡ ἐλληνικὴ συνείδησις ὑπὸ τὴν ξένην λατινικὴν κυριαρχίαν διετηρήθη ἐπίσης παρὰ τοῖς Ἰονίοις ἀμαίᾳ, ὡς ἐν Ἀττικῇ καὶ Μορέᾳ, οὐδέποτε ἀπολέσασα τὴν ἐνότητά αὐτῆς μετὰ τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς οἰκογενείας. Ἡ ἀγάπη τῆς κοινῆς πατρίδος ἄλλως εἶναι ἡ λαμπροτέρα τῶν ἀρετῶν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Οὐδέποτε ἐλληνικὴ τις ἐπαρχία ἤθελε προτιμήσῃ, ἀνταλλάσσουσα τὴν ἔσση καὶ πιεζομένην καὶ κακοδαιμονοῦσαν πατρίδα, νὰ υἱοθετηθῇ ὑπὸ ξένης χώρας, ὡς τοῦτο ἐπραξεν γερμανικαὶ τινες ἐπαρχίαι.

Ῥώμη καὶ Βυζάντιον, λατινισμὸς καὶ ἐλληνισμὸς εἰσὶ πολιτικαὶ, ἐκκλησιαστικαὶ καὶ ἐθνικαὶ δυνάμεις, ἀς δὲν δύναται τις νὰ συγχέῃ. Ἡ Ἑνετία ἐκυρίευσεν καὶ ἀπεμύχνησε χώρας, ἀλλ' οὕτε τὴν ἰσχὺν οὕτε τὴν ἀρχὴν ἔσχε νὰ ἐκρωμαίσῃ τοὺς Ἕλληνας. Ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς ὡς ἐν τῇ ἀρχαιότητι οὕτω καὶ ἐν τῷ μεσαιῶνι ὑπερέβη τοῦ ῥωμαϊσμοῦ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν ἐφυγαδεύθη, προστασίαν ἱκετεύων, εἰς τὴν Ἑσπερίαν, καὶ ἐνταῦθα ἔτυχε θριάμβου, ἀφ' οὗ χρονολογεῖται νέος πολιτισμὸς. Ὁ πρῶτος ἐνθουσιώδης φιλελληνισμὸς ἔλαβεν ἀρχὴν ἐν τῇ Δύσει, ὅπου ἡ Ἑλλάς εὗρε τὴν ἀνάστασιν καὶ συνέχισεν τῶν γραμμῶν αὐτῆς, καὶ ἡ μόνη δυνατὴ συμφιλίωσις μετὰ τῷ Βυζαντίῳ καὶ Ῥώμῃ ἐπραγματώθη ἐν τῇ ἰταλοελληνικῇ ἀναγεννήσει. Τότε ἡ Κέρκυρα ἀπέβη ὁ σταθμὸς τοῦ πρὸς δυσμᾶς φεύγοντος Ἑλληνισμοῦ καὶ οὕτως ἀνευθύνθη ὑπὸ νέαν μορφήν ὁ μῦθος τοῦ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς ὁ ναυαγὸς Ὀμηρος καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ σοφοὶ καὶ ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος ἐξενίσθησαν ἐν Κερκύρᾳ.

Καὶ ἡ Ἑνετία, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἦρχε τῶν Ἰονίων, ἐπροστάτευσεν τὸν ἐλληνισμόν. Ἐν Παταύῳ ἐν ἔτει 1407 ἦνθει ἐλληνικὴ σχολή ἐν Ἑνετίᾳ συνέστη τῷ 1500 ἡ ἐλληνικὴ Ἀκαδημία (Νεοακαδημία) καὶ βραδύτερον τὸ ἐλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον τῆς κοινότητος. Ἄλδος ὁ Μανούτιος ἐξέδιδεν ἐκεῖ τύποις τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς καὶ ταυτοχρόνως ἐργάζετο ὁ κερκυραῖος ἐλληνοεὐρωπαϊκὸς Σοφιστὴς, εἰς τῶν θεμελιωτῶν τῆς νέας ἐλληνικῆς διαλέκτου.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων δὲν ἐδοξάσθη δι' ἐξόχων ἔργων γραμμῶν καὶ τέχνης, ἀπὸ τοῦ ἱσ'. αἰῶνος ὅμως μετέσχε, σὺν ταῖς ἀδελφαῖς νήσοις τοῦ Ἰονίου, ἐνδόξως τῆς πνευματικῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους ἀναγεννήσεως. Ἡ ἐλληνικὴ σχολὴ αὐτῆς ἡμιλλᾷτο ταῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἰωαννίνοις, Ἀθήναις, Βουκουρεστίῳ — ποιηταὶ καὶ φιλόλογοι ἐκόσμησαν αὐτὴν, ὡς ὁ Δάδαρης καὶ ὁ Σοφιστὴς, οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου τοῦ Λασκαρέως, ὡς ὁ Τριβόλης καὶ ὁ Ἐπαρχος Ἀντώνιος, ὃ ἐπέστειλεν ὁ Μεγαλέκχθων. Ἐν ἔτει 1657 συνέστη ἐνταῦθα ἡ πρώτη νεοελληνικὴ Ἀκαδημία, ἥτις διετηρήθη μέχρι τοῦ